

POSTANOWIENIE

31 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 31 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.W.

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie Śląskiemu

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej A.W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach

z 1 grudnia 2023 r., IV Cz 272/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od A.W. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii
Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 1800 (jeden tysiąc
osiemset) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka A.W. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach, którym oddalono zażalenie powódki na postanowienie Sądu pierwszej instancji w przedmiocie odrzucenia pozwu w sprawie o ustalenie przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie Śląskiemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała oczywistą zasadność skargi. Podniosła przy tym, że w sprawie błędnie uznano, iż zachodzi powaga rzeczy osądzonej (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.). Zdaniem powódki zgłoszone obecnie żądanie nie jest identyczne z żądaniem prawomocnie osądzonym uprzednio wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z 3 kwietnia 1991 r., I C 88/91. W ocenie skarżącej we wcześniejszej sprawie dokonano bowiem ustalenia, że spadkobiercy określonej osoby pozostawili na terenach niewchodzących w skład obecnego Państwa Polskiego, w związku z rozpoczętą w 1939 r. wojną, nieruchomość położoną w D. przy ul. W. [...] w postaci parceli gruntowej o powierzchni 400 m² zabudowanej bliżej opisanym domem wraz z budynkiem gospodarczym. Tymczasem obecnie skarżąca wniosła o ustalenie, że spadkobiercy tej samej osoby pozostawili na terenach niewchodzących w skład obecnego Państwa polskiego, w związku z rozpoczętą w 1939 r. wojną, nieruchomość położoną w D. przy ul. W. [...] (czyli pod tym samym adresem), lecz odmiennie określiła rozmiar parceli gruntowej (jako 540,03 m²) oraz parametry domu i budynku gospodarczego.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08).

Oczywista wadliwość kwestionowanego orzeczenia musi występować w ramach podstaw skargi (zob. postanowienie SN z 20 grudnia 2001 r., III CKN 557/01).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Skarga kasacyjna powódki nie jest oczywiście uzasadniona w opisanym wyżej rozumieniu. Sąd Okręgowy ustalił, że w obecnie rozpoznanej sprawie nie chodzi o nieruchomość inną niż będąca przedmiotem prowadzonego poprzednio postępowania. Kwestia tego, czy i jakie mienie poprzednicy prawni skarżącej pozostawili w konkretnej miejscowości i pod konkretnym adresem została już zatem prawomocnie osądzona. O wystąpieniu powołanej przez skarżącą przyczyny kasacyjnej nie świadczy natomiast stanowisko skarżącej, że w istocie mogłoby teoretycznie chodzić o inną „nieruchomość budynkową” położoną pod tym samym adresem. Argumentacja powódki, sprowadzająca się do wyrażenia własnego przekonania i zestawiona z motywami zaskarżonego orzeczenia, nie przekonuje o oczywistej zasadności wniesionego obecnie środka. Należy przy tym zauważyć, że skarżąca pierwotnie, być może po wykryciu, że w orzeczeniu z 1991 r. zaniżono parametry mienia pozostawionego poza granicami Państwa Polskiego, wniosła o sprostowanie tamtego orzeczenia przez nadanie mu treści zbieżnej z treścią aktualnie zgłoszonego powództwa. Dopiero odmowa dokonania sprostowania skutkowałą wytoczeniem nowego powództwa – z powołaniem się na to, że nie dotyczy ono tego samego przedmiotu sprawy.

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka wskazała potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Podała przy tym, że wykładni wymaga art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż wątpliwości budzi to, jak

należy rozumieć tożsamość roszczenia. Skarżąca nie przedstawiła jednak w tym zakresie jakiegokolwiek argumentacji.

Potrzeba, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., oznacza, że określony przepis, istotny z punktu widzenia podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia, może być rozumiany na różne sposoby, a orzecznictwo i nauka prawa albo nie wypracowały w tym przedmiocie żadnego poglądu, albo prezentują rozbieżne stanowiska. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno w takim wypadku zawierać wskazanie, które przepisy wymagają wykładni i na czym polegają poważne wątpliwości związane z ich rozumieniem lub rozbieżnościami w ich stosowaniu (zob. postanowienia SN z: 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09 oraz 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17).

Wymaga podkreślenia, że połączenie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. z oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej dopuszczalne jest tylko wówczas, gdy dotyczą one odmiennych podstaw kasacyjnych. Dana kwestia nie może bowiem budzić poważnych wątpliwości bądź wywoływać rozbieżności w orzecznictwie i jednocześnie nie pozostawiać żadnych wątpliwości co do prawidłowego jej rozstrzygnięcia (zob. postanowienie SN z 9 stycznia 2012 r., III UK 60/11). Tymczasem skarżąca stwierdziła, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, „a co najmniej [w niniejszej sprawie zachodzi – dop.] przesłanka z przepisu” art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Stanowisko takie jest wewnętrznie sprzeczne i osłabia perswazyjną wymowę wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Niezależnie od powyższego wypada wskazać, że skarżąca nie wyjaśniła, dlaczego art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. miałby wymagać wykładni. Przepis ten jest doskonale rozpoznany w orzecznictwie i nauce prawa, nie stwarza również trudności w jego rozumieniu. Pojęcie tożsamości przedmiotu sprawy było już przedmiotem licznych wypowiedzi; skarżąca nie wyjaśniła, jaki konkretnie problem z nim związany miałby obecnie wymagać rozstrzygnięcia.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[a.ł]